

ROMAN

Mahir Güven

Çeviren: Ebru Erbaş

2. BASKI

♥ can
çağdaş

MAHIR GÜVEN
AĞABEY

Can Çağdaş

Ağabey, Mahir Güven

Fransızca aslından çeviren: Ebru Erbaş

Grand Frère

İlk baskı (çeviride kaynak alınan basım): Éditions Philippe Rey, 2017

© 2017, Éditions Philippe Rey

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd.Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2020

2. basım: Aralık 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Editör: Ayça Sezen

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: BPC Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

Osmangazi Mah. Mehmet Deniz Kopuz Cad. No.17/1 Oda:1

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 48745

ISBN 978-975-07-4139-5

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MAHİR GÜVEN AĞABEY

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Ebru Erbaş

♥can

MAHİR GÜVEN, Fransa'ya iltica eden Türk bir anne ve Kürt bir babanın çocuğu olarak 1986'da Nantes'ta doğdu. On yıl uyruksuz olarak yaşadıktan sonra önce Türk sonra da Fransız vatandaşı oldu. Hukuk ve ekonomi öğrenimi gördü. Fransa'da yayımlanan haftalık bir dergi olan *Le 1*'de yönetici olarak çalışıyor.

REFİKA EBRU ERBAŞ, İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Lisesi 1991 ve Marmara Üniversitesi Fransızca Kamu Yönetimi, Tarabya 1996 mezunu. Liseden beri çeviri yapıyor.

Anneme, kız kardeşime, Dodi'ye, kardeşim Philippe'e,
Fotto ve Greils'i'ye, Natalie, Martina, Pierre ve Maïmiti'ye,
André'ye.

Aileme, dünkü ve bugünkü dostlarıma.

1

Ağabey

Tek hakikat ölümdür. Gerisi bir dizi ayrıntıdan ibaret. Hayatta başınıza ne gelirse gelsin tüm yollar mezara çıkar. Bunu bir kez tespit ettikten sonra tek gereken, kendine bir yaşama sebebi bulmak. Yaşam mı? Ölüme yaklaştıkça onunla senlibenli olmayı öğrendim. Aklım birindeyken diğeriyle kırıstırıyorum. Her daim; diğeri it, kanım, canım, kardeşim uzaklara, oraya; meczupların ve delilerin diyarına gittiğinden beri. Bir cigara tüttürdü diye adamın kafasını uçurdukları yere. Kutsal topraklara. Bizim semtte “Diyar-ı Şam” derler. Çoğu adını kaygıyla anar. Diğerleriyse –yani birkaç kişi– ondan vecdle söz eder. Normal insanların dünyasında ise “Suriye” derler, boğuk bir ses ve vahim bir ifadeyle, sanki cehennemden bahseder gibi.

Kardeşimin gidişi pederi enkaza çevirdi. Bitişik kaşlarının üzerindeki yeni çizgileri saymak yeter bunu anlamaya. O ömrü boyunca bizi doğru yolda ilerletebilmek için ter döktü. Her sabah kışını taksinin koltuğuna koyup kâh Guantanamo’ya çıktı kâh madene indi. Taksici jargonunda bu, havalimanına gitmek ya da Paris’e inmek ve kale içinde müşteri taşımak demektir. Asla ele geçiremeyeceğimiz o kalede. Ve her akşam buzdolabını doldurmak için kalın balyalar indirirdi. Tersoluk, zillik, aç-

lık? Hiç tanımadık bu duyguları. Soframızdan kuş sütü bile eksik olmazdı.

İyi, hoş ama moruk ne yaparsa yapsın bizim buralarda dünyanın kendi ekseninden başka hiçbir çark düzgün dönmez. Bazen Tanrı olup dünyayı kurtarmak gelir içimden. Bazen de her şeyi sikip atmak isterim. Kendim de dahil. O kadar kolay olsaydı pencereye çıkardım. Atlamak için. Ya da Bondy Banliyö İstasyonu'ndaki köprüye. Bu işi bir trenin altında bitireyim diye. Daha yavaş ve daha kirli. Aslına bakarsan bir boktan anladığım da yok ve çok da tın çünkü bugün ayın 8'i ve Tanrı'nın kendi planını gerçekleştirmek için seçtiği gün bu.

8 Eylül, Bakire Meryem'in doğduğu gün. Ne 7'si ne 9'u. Onu dünyaya getirmek ve yıllar sonra kendisine İsa'yı doğurma görevini vermek için 8'ini seçmiş. 8? Sonsuz bir rakam ve sonsuz olan tek rakam, bir çift yuvarlak. Mükemmel bir dalga. Bir kez adımını atsan bir daha içinden çıkamazsın. 8: bir dümen, kolpa, üçkâğıt, bir Marsilyalıdan dinleyeceğin hikâye. Ve ayrıca vitrinin üzerinde asılı duran fotoğraftaki kadının, babamın yanında gülümseyen kadının O'na yürüdüğü, huzuruna yükseldiği gün. Görev tamam. Mort.

Her seferinde titriyor. Dudaklarım. O zaman ben de onsuz edebilmeye çalışıyorum. Onun kolları, elleri, kokusu, sesi olmadan. Ve yüzü ve tebensümleri ve saçlarımızda okşayışlarının yumuşaklığı olmadan. Yaşamak kolay değil. Bunu söylemek insanı acınası kılıyor ama utanmıyorum. Yüreğimde bu sıkıntıyı taşımadan yaşamayı tercih ederdim. Sabahları erken hatta gün doğmadan kalkmayı, bomboş bir kafayla ve kahvemi Belleville Bulvarı'ndaki bir bistroda, bulaşıkların ve koşuşturan garsonların gürültüleri arasında, maç sonuçlarını okuyarak içmeyi. Eylül'ün 8'inde ölmek zor. Çünkü bu Meryem'in doğduğu gün. Ve Meryem de kimseden bir şey istememiş, İsa'yı

karnına düşürmüşler ve durum icabı bir azizeye dönüşmüş. Aslında kimse hiçbir şey anlamamış. Hiç kimse. Ne peygamberler ne halifeler ne rahipler ne de papalar. Tanrı'nın seçtiği İsa değil. Hayır, Meryem yani Marie. İsa'yı dünyaya getirmek için seçtiği o. Onun ihsanına nail olan tek kişi. İlahî seçim, Meryem.

Duvardaki resimde babam henüz yaşlı değil. Tıg gibi ince. Bıyığı yok ama daha o zamandan bitişik kaşı kocca melez burnunun üzerine yapışivermiş. Zahiye, babamın kocakarı, büyükannem yani derdi ki bu kaşlar Şam'dan Halep'e yol olur. Sanki Melek Cebrail onu seçebilmek ve hiç gözden yitirmemek için alınının ortasına kara bir çizgi çekmiş. Babama bir kaş atmış ve Marie'yi de yanına çağırılmış. Gideli kaç yıl oldu? En az on, yoksa on beş mi? Belki de yirmi? Zidane'a bayılırdı. Yakışıklı bulurdu onu. Fransa milli takımı. Maviler. Thuram ve iki golü. Dünya kupası. On sekiz yıl! On sekiz yıl oldu ve tüm bu zamanı yaşamayı başardım. Onunla geçirdiğimden çok zamanı onsuz geçirdim ama yine de kapanmıyor, hâlâ yanıyor. Göğsümün ortasında kor bir kuyu. Niçin biz? O dönem her şey iyi gidiyordu. Yani herhalde, artık bilemiyorum, öyle geliyordu. Ama belki de farklıydı. Bunu hiç bilemeyeceğiz. Peki bizim moruk neden bunca zaman yalnız kaldı? Görsen anlarsın: Huysuzun, dırdırcının teki, gülümsetebilene madalya takıyorlar. Futboldur, siyaset programıdır, televizyon izlemekten başka ne yapıyor ki? Ya da taksisinden söz etmekten? Müptezel bir üflenti gibi yerinde duramamasının sebebi işi midir, karısız hayatı mıdır, onu da bilmiyorum. Her ikisi de, kuşkusuz. Ama da on sekiz yıldır yapayalnız! Taksisi ve de ön takımlarıyla bir başına, ne diyorsun. Bir eli direksiyonda, diğeri kendi vites kolunda. Ve cacık yapıyor mu, takım taklavatın bakımı için olsun, arada çavuşu tokatlıyor mu, ondan bile emin değilim. Belki de moruk arada

mektebe gidiyordur? Ömrünce kovboy gibi tek tabanca takıldı. Düldül niyetine taksisi, silahı dili, yanakları sikik tiplerin yüzüne tükürülecek sözlerle dolu ve yancıları da iki oğlu. Biri Uzakdoğu'ya gitti. Diğeri masasında, çorbasını içiyor ve geyiklerine katlanıyor. Yok aslında, öyle olsa çok daha kolay olurdu.

Hayatı bir zindana tıklıp kalmış. Kuşkuların ve korkuların kodesinde. İnine bir zanıyıp da masayı hazırlamaya gösterdiği özeni görsen onun bu it bağlasan durmayacak apartmanla, aklıktan ağzı kokanların semtiyle, bu piç kurusu evlatlarla, bu Peştun tipi, Çingene dişleri ve sonunda mührü Marine'in¹ böğrüne basmasına sebep olacak o gaco mesleğiyle ne alakası olduğunu merak edersin. Millet bizi Yahudi sanıyor vallahi. Çünkü her cuma öyle bir masa donatıyor ki sanırsın Élysée Sarayı'ndasın. Ama hiçbir bağı yok Yahudilikle filan, zaten her koşulda bizim moruk Müslüman da değil, komünist olduğunu söylüyor. Ve ona göre bu bir din değil... neyse...

Onun sofrasında ister iki ister yirmi kişi olsun hiçbir şey tesadüfe bırakılmamıştır, yemeklerin konumu, renklerin uyumu, tabaklar, çatal bıçak. Patlıcan ezmesine baharat serperken, "İştah önce gözlerden sonra da burundan açılır," der bana Arapça. Masa, dile gelip sağ elini kaldırarak yemin etse yeridir: "Evet, senin baban neredeyse diğerleri gibi bir kadın." Yani, yarı zamanlı olarak. Bu akşam yemeği hazırlarken kadın yarısını tüketmiş bulunuyor. Meze hazinesi plastik örtünün her köşesine serpilmiş. Güya masayı yıpratmamak için bu örtüyü çıkardığında küfretmek arzusuyla dudaklarım kaşınıyor. Üzerine işporta örtü sereceksen kiraz ağacından mobilya almanın ne anlamı var? Bu nasıl bir kıroluk, vay anas...

1. Fransız Ulusal Cephe Partisi'nin aşırı sağcı lideri Marine Le Pen. (Ç.N.)

Beş ablasından sonra o da altıncı gibi yetiştirilmiş. Ev işleri, yemek hatta dikiş; titizlenerek, bin bir emekle, alında biriken terler, çatlamış eller ve ağrıyan bir sırtla. Başka erkeklere benzemez o, hayır. Ülkesinin kadınlara aktarılan binlerce yıllık âdetler ve eğitim, ondan ayrı bir tür yaratmış. Anası ve ablaları onu çocukluktan itibaren komşu köyün çomarına gelin gidecek genç bir Suriyeli kadın gibi ayar etmişler. O da en iyi ihtimalle yani, çünkü babaları genellikle daha beşikteyken bir kuzenine kертmiş olur.

Tüm bunlar onun yarı zamanlı halidir. Zira diğer yarısında o bıyıklı, boğuk sesli, neredeyse sıradan sayılacak bir tiptir; memleketteki savaş üzerine bilmem kaçınıcı teorisini geliştirirken yemeğini ağzı açık çiğner. Her sözüyle dudaklarında püsküren, tükürüğüyle ıslanmış minik yemek artıkları gidip bıyıklarına yapışır. Sonra kıllı, koca eliyle bir peçeteyi hela paspası gibi kavrar ve ağzını duvardaki eski boyayı zımparalayan bir amele gibi siler. Bizim peder sürekli konuşmayı ve dönüp dönüp aynı şeyleri tekrarlamayı adeta bir sanat seviyesine taşımıştır: Esad, İŞİD, Amerikalılar, Merkel, Hollande, İsrail, Şam, Halep, Kürtler ve köyü Tadmor, dırdır da vırvır... her virgülden homurdanıp her noktada küfrederek. Harbiden deli gibi kafa sikiyor... Ama ne yapalım, babamdır, idare edeceğiz. Aile işte. Normal...

Masada her şey hazır, yemek kitaplarındaki resimler gibi. On kişilik bir ziyafet ama ancak iki kişiyiz. Karısı? Dörtkolluya bindi. Anası? Huzurevinde. Büyük oğlu? Masasında, bekliyor. Öbür oğlan? Yok, uzaklara gitti, çok, çok uzaklara, sözde yoksullara bakmaya. Ama kesinlikle deliler diyarına, savaşa, ölüm yoluna, belki çölde belki de elinde keleşiyile düşmüş, bir mezarlıkta ya da hâlâ hayatta belki, babasının memleketinde. İncil'in, televizyonun, internetin, meczupların memleketi, gerçekten ne olup

bittiği tam anlaşılmasa da dehşetten akılları alan memle-
kette. Sementin çocuklarının deyimiyle Şam'da. Suriye'de
yani, ne! Kuşkusuz Dicle'nin batısında, Fırat'ın ve Akde-
niz'in doğusunda; insan canının ters bir bakış, bir sigara
tüttürmek, başörtünün kayması kadar hükmü olmadığı
o yerde, kayalıkların ortasında anası sikilmekte. Orospu
çocuğu. Anne, pardon.

Ağabey, Paris'in banliyölerinde büyümüş ve otuzlu yaşlarını sürmekte olan biri taksici şoförü diğeri ameliyat hemşiresi, yarı Suriyeli yarı Fransız iki erkek kardeşin çağdaş ve siyasi romanı. İslami terör, İslamofobi, laiklik, göçmenler, işsizlik ve prekarya gibi güncel tartışmaların Suriye İçsavaşı'yla birlikte giderek yoğunlaştığı günümüzde, okuru tüm bu tartışmaların öznesi olan insanların dünyasının gerçekliğine ve ruhlarının derinliklerine taşıyor; milliyet, aidiyet, kültür, kimlik gibi kavramları kahramanlarının gözünden sorgulayarak sarsıcı ve ufuk açıcı bir deneyim sunuyor.

Fransızca kaleme aldığı bu ilk romanı Ağabey'le Mahir Güven Prix Goncourt du Premier Roman, Prix Régine-Deforges, Prix Première gibi önemli ödüller kazandı. Kendisi de bir göçmen çocuğu olarak banliyölerde büyüyen yazar, alt sınıf gençliğiyle ilgili genel algıda kemikleşmiş ve sanatsal üretimlerde sürekli kendisini tekrarlayan klişelere karşılık olarak, bu gençlere her türlü insani duygularıyla ve psikolojik derinlikleriyle hakiki kişilikler olarak hayat vermiş. Bunu yaparken banliyölerde üretilmekte olan güncel argoyu çarpıcı şekilde yazıya aktarmasının yanı sıra yer yer yüksek edebî Fransızcayla da harmanlayarak oluşturduğu özgün dil, eserin en başarılı unsurlarından biri, hatta aileta baş başına bir kişilik olarak değerlendiriliyor.

#aidiyet #göçmenlik #prekarya #kimlik #arayış #ailebağları

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [t](#) | [v](#) canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4139-6

9 789750 741395